

**УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМ ПРОДАЖ АВТОМОБИЛЕЙ
НА ГЛОБАЛЬНОМ РЫНКЕ**

В статье рассмотрены и проанализированы классические схемы продаж автомобилей, которые использовались с 30-х годов прошлого столетия, новые каналы сбыта автомобилей. Установлено, что в новые времена классическая система дистрибуции изменяется. Автомобили все становятся технически сложными. Исследованы и определены новые каналы сбыта. Предложено усовершенствовать систему продаж автомобилей и развивать новые каналы распределения. Это позволит более активно осуществлять продажи по целевым сегментам и позволяет специализированным дилерам фокусироваться на клиентах.

Ключевые слова: продажи, каналы распределения, автомобильный рынок, дистрибуция, дилер, маркетинг.

*Савич Олександр Петрович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра маркетингу, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана», Україна,
e-mail: savych@kneu.edu.ua.*

Савич Олександр Петрович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра маркетингу, ГВНУ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана», Україна.

Savych Oleksandr, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine, e-mail: savych@kneu.edu.ua

УДК 622.012:338.45:658

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.52180

Лизунова О. М.

**РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВУГІЛЬНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

У статті розглянуто теоретичні та методичні підходи до управління інноваційним розвитком вугільних підприємств України, проаналізовано загальні підходи до визначення «інноваційний розвиток підприємства», на підставі чого запропоновано визначення інноваційного розвитку вугледобувного підприємства з урахуванням його специфіки. Проведено аналіз проблем управління інноваційним розвитком вітчизняних підприємств вугільної промисловості, на підставі якого було запропоновано організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України.

Ключові слова: інноваційний розвиток, механізми розвитку, організаційно-економічний механізм, вугільна промисловість.

1. Вступ

Від стабільності та розвитку вугільної промисловості, яка є основною сировинною галуззю економіки України, залежить функціонування та розвиток інших галузей національної економіки, а саме металургії, електроенергетики, галузей, діяльність яких спрямована на надання послуг населенню. Продукція вугільної промисловості може забезпечити потреби держави та населення у паливно-енергетичних ресурсах, а в контексті гарантування енергетичної безпеки України зростає її стратегічне значення у пріоритетах енергетичної політики держави.

Однак на сьогоднішній день існують деякі проблеми у підприємств вугільної промисловості, які обумовлені особливостями діяльності підприємств галузі. Серед них можна назвати фізичну та моральну зношеність основних фондів, збитковість більшості підприємств вугільної промисловості, залежність діяльності шахт (добутку вугілля) від підтримки держави та бюджетних коштів, тощо. Ці проблеми та особливості зосереджують увагу вітчизняних дослідників на проблемі ефективного добутку вугілля в Україні, що направляє теоретичні та практичні дослідження на питання інноваційного розвитку вугільної промисловості та управління нею. Саме це визначає актуальність теми дослідження.

**2. Аналіз літературних даних
та постановка проблеми**

Управління інноваційним розвитком та пов'язані з ним проблеми розглядаються у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких: П. Ахмед [1], Ю. Бажал, А. Ван де Вен [2–4], А. Гальчинський, П. Друкер, О. Жилінська, П. Завлін, С. Ілляшенко, М. Йохна, М. Крупка, Р. Магда [5], В. Осецький, Б. Санто, В. Семиноженко, В. Сизоненко, В. Стадник, Дж. Стігліць, М. Турек [6], Л. Федулова, Д. Черваньов, А. Чухна, Й. Шумпетер та інші. Дослідженням проблем розвитку та питаннями управління підприємствами вугільної промисловості присвячені праці А. Акмаєва, І. Александрова, О. Амоші [7, 8], Ю. Архангельського, А. Бардася, О. Белозерцева, О. Галушко, В. Геєця, З. Драчука [9, 10], А. Кабанова [7], А. Мазура, В. Нейсбург, І. Павленко, Г. Пилипенко, Л. Рассуждай [9], Т. Решетілової, В. Саллі, Л. Стариченка, В. Точиліна, О. Трифонові, М. Чумаченка та інших.

Протягом останніх років спостерігається посилення теоретичних і практичних досліджень щодо підвищення ефективності вугледобутку та вдосконалення процесу управління вугільною промисловістю, а також відповідно і активність публікування результатів цих досліджень. Це підтверджує високу актуальність наведеної проблеми та відсутність єдиного підходу до її вирішення. Саме

це спонукає провести розгляд питань інноваційного розвитку вугледобувних підприємств, проаналізувати та запропонувати ефективний механізм інноваційного розвитку вугільної промисловості України. Це обумовило вибір теми дослідження, а також допомогло визначити мету та завдання дослідження.

3. Об'єкт, мета та задачі дослідження

Об'єктом дослідження є інноваційний розвиток підприємств вугільної промисловості України, його теоретичні та практичні аспекти.

Метою дослідження є розгляд теоретичних і методологічних засад щодо управління інноваційним розвитком підприємств вугільної промисловості, а також розробка ефективного механізму управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України.

Для досягнення мети дослідження пропонується виконати наступні задачі:

- проаналізувати загальні підходи до визначення поняття «інноваційний розвиток підприємств»;
- проаналізувати сучасні проблеми управління інноваційним розвитком вітчизняних підприємств вугільної промисловості;
- запропонувати та розглянути механізм управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України.

4. Матеріали та методи досліджень механізмів управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України

Теоретичною та методологічною основою дослідження механізмів управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України стали публікації та розробки вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно питань управління інноваційним розвитком взагалі та підприємств вугільної промисловості зокрема. В процесі дослідження було використано наступні наукові методи: метод логічного узагальнення та абстрагування — для того, щоб узагальнити різні погляди на тлумачення «інноваційний розвиток вугледобувного підприємства», його уточнення, а також для формування висновків дослідження; метод системного аналізу — для того, щоб системно розглянути основи управління інноваційним розвитком підприємств вугільної промисловості, розкрити та уточнити методологічний інструментарій, тощо. Окрім цього були використані такі методи наукових досліджень, як: аналіз, синтез, індукція, дедукція, монографічний метод, тощо.

Дослідження механізмів управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України побудовано на основі опрацювання законодавчих та нормативно-правових актів, періодичних видань, статей та тез, опублікованих у науково-практичних збірниках та матеріалах конференцій, ресурсів мережі Інтернет, аналізу розробок, викладених у монографіях та друківаних працях вчених, тощо.

5. Результати дослідження інноваційного розвитку вугільної промисловості України

Важливою проблемою економіки України є інноваційний розвиток як стратегічного пріоритету економічної

політики країни, що відноситься також до визначальних чинників модернізації вугільної промисловості.

Інноваційна модель економіки ґрунтується безпосередньо на нових наукових результатах та їх технологічному впровадженні у виробництво, що забезпечує приріст ВВП за рахунок вироблення й реалізації наукомісткої продукції та послуг. Головною метою при цьому є підвищення конкурентоспроможності національної економіки завдяки використанню вітчизняного й світового науково-технічного й освітнього потенціалу. Окрім цього треба зазначити, що активізація інноваційної діяльності вимагає проводити постійний пошук нового, нових підходів щодо організації діяльності учасників інноваційного процесу, їх взаємних відносин, а також визначення та встановлення за відповідними органами управління певних функцій.

У сучасних умовах мінливого зовнішнього середовища та високого ступеня науково-технологічної конкуренції, постає потреба поглибленого аналізу поглядів щодо теоретичних основ управління інноваційним розвитком підприємств, оскільки саме розвиток такого типу є передумовою ефективного функціонування промислових підприємств.

За результатами аналізу наукової літератури та останніх публікацій з проблематики інноваційного розвитку підприємств слід зазначити, що більшість авторів дають визначення поняттю «інноваційний розвиток підприємства» з позиції оцінки лише певного аспекту або сукупності функціональних складових діяльності підприємства, які, на їх думку, є визначальними для розвитку підприємства на інноваційних засадах.

Проаналізувавши різні підходи до визначення поняття «інноваційний розвиток підприємства», а також враховуючи особливості вугледобувних підприємств, можна запропонувати наступне визначення поняття «інноваційний розвиток підприємств вугільної промисловості», а саме як процес створення та організації на вугледобувному підприємстві певних технічних та технологічних умов користування надрами, які роблять можливим покриття постійного ускладнення геологічних та гірничих умов господарювання, що в свою чергу вимагає державних економічних важелів стимулюючого впливу для отримання економічного, соціального, фінансового та екологічного ефекту. Таким чином, задля забезпечення інноваційного розвитку підприємства треба здійснювати управління ним. Все це обумовлює необхідність розгляду та аналізу теоретичних та практичних аспектів інноваційного розвитку підприємств вугільної промисловості.

6. Обговорення результатів аналізу механізмів управління інноваційним розвитком вугільної промисловості України

Необхідною умовою реалізації стратегії інноваційного розвитку економіки України й економічної стратегії розвитку вугільної галузі є формування та розширення організаційно-економічного механізму управління інноваційної діяльності. Основою розробки такого механізму для різних економічних суб'єктів є концепція цільового управління інноваціями, сутність якої полягає у створенні сприятливих економічних умов, необхідних пільг, які б спонукали учасників інноваційного процесу

прискорити їх реалізацію на основі посилення стимулюючої ролі результатів інновацій [9]. У вугільній галузі особливості даного механізму розкриті в роботі О. І. Амоші, А. І. Кабанова, В. Є. Нейенбурга [7], основні положення якого полягають у наступному:

- видобуток вугілля, як основного енергоносія, повинен в перспективі забезпечити потреби енергетики, металургії, населення та інші потреби країни;
- діючий шахтний фонд підлягає реструктуризації;
- підтримку і розвиток вугільного виробництва в Україні на основі будівництва нових та добудові пускових черг діючих шахт, капітальної реконструкції діючих шахт із застарілими пасивними основними фондами, у технічному переоснащенні активних виробничих фондів і впровадженні нетрадиційних технологій та диверсифікації виробництва;
- інноваційний розвиток діючих вугільних підприємств шляхом впровадження засобів і технологій, що відповідають сучасному рівню науково-технічного прогресу.

Інноваційна діяльність у вугільній галузі направлена передусім на створення економічних умов для розвитку вугледобувних підприємств, оздоровлення їх фінансового становища, оснащення шахт технікою нового покоління із застосуванням прогресивних технологій виробництва високоякісної вугільної продукції.

До основних факторів, що впливають на формування інноваційної діяльності на основі аналізу та систематизації вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо реалізації інновацій можна віднести [8, 10]:

- необхідність постійної підготовки нових запасів вугілля до виїмки та реалізації прогресивних схем розробки шахтного поля, що забезпечують концентрацію гірничих робіт;
- застарілий морально і фізично зношений шахтний фонд, що визначає низьку інвестиційну привабливість вугледобувних підприємств для здійснення інноваційного розвитку;
- дефіцит всіх фінансових коштів (власних, державних, запозичених недержавних інвестицій), необхідних для розвитку підприємств на інноваційній основі;
- не досить гарний стан наукової сфери, відсутність обґрунтованого механізму фінансової підтримки наукових робіт у пріоритетних напрямках розвитку галузі;
- невідповідність цін на гірничошахтне обладнання та вугільну продукцію, що призводить до відсутності фінансово збалансованих вугледобувних підприємств.

Світовий досвід роботи вугільних компаній говорить про різноманітні види інноваційної діяльності, при цьому нові технології вугільного виробництва змінюють наше уявлення про способи видобутку і переробки вугільної продукції.

Для здійснення інноваційного розвитку вугільної галузі пропонується сформувати та впровадити організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю, при цьому формування кожного елемента механізму здійснюється під впливом ринкових умов, а також наявності гірничошахтного обладнання високого технічного рівня, необхідних фінансових ресурсів, розробки системи стратегічного планування та управління, програми наукового супроводу та реалізації інноваційного розвитку.

Запропонований механізм ґрунтується на фінансовому забезпеченні інноваційного розвитку промисловості, економічних механізмах стимулювання інноваційної діяльності, податкових інструментах стимулювання інноваційного розвитку, кадровому забезпеченні інноваційного розвитку вугільного виробництва, маркетинговому забезпеченні модернізації вугільного виробництва, формуванні інноваційної інфраструктури, кластерному підході щодо створення промислових структур тощо.

Досвід інноваційного розвитку у вугільній галузі показує, що незважаючи на гострий дефіцит коштів на розвиток гірничої науки, науково-дослідними та проектно-конструкторськими інститутами вугільної промисловості спільно з академічними інститутами були своєчасно та в повному обсязі розроблені та впроваджені пропозиції по модернізації та створенню нового гірничошахтного обладнання, технологій ведення гірничих робіт, методів і способів поліпшення провітрювання та дегазації шахт, боротьби з газодинамічними явищами і підземними пожежами, знайдені способи продовження роботи стаціонарного обладнання [11].

Впровадження новітньої техніки і технологій на багатьох вугледобувних підприємствах дозволяє домогтися збалансованості доходів і витрат, підвищувати продуктивність праці, конкурентоспроможність вугільної продукції як на внутрішньому, так і на світових вугільних ринках, а також підвищує комфортність та створює безпечні умови праці. Ефективна робота шахт дозволяє забезпечити високі заробітки шахтарям, що відновлює престиж шахтарської праці та його привабливість для молоді.

7. Висновки

В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Було проаналізовано поняття інноваційного розвитку підприємства та особливості такого розвитку стосовно вугледобувних підприємств, на основі чого запропоновано визначення «інноваційний розвиток підприємств вугільної промисловості», під яким можна розуміти процес створення та організації на вугледобувному підприємстві певних технічних та технологічних умов користування надрами, які роблять можливим покриття постійного ускладнення геологічних та гірничих умов господарювання, що в свою чергу вимагає державних економічних важелів стимулюючого впливу для отримання економічного, соціального, фінансового та екологічного ефекту.

2. Інноваційний розвиток вугільного виробництва є найважливішим стратегічним напрямком забезпечення енергетичної безпеки країни. Такий вид розвитку включає капітальні заходи щодо нового шахтного будівництва та капітальної реконструкції вугільних підприємств на сучасній технічній основі, що вимагає здійснення пріоритетних заходів державної політики, а саме: створення резерву виробничої потужності підприємств; забезпечення сприятливих нормативно-правових умов для збільшення інвестицій з усіх джерел; фінансове оздоровлення вугледобувних підприємств, підвищення їх інноваційної привабливості; створення прозорого механізму формування та використання фінансових ресурсів держави та галузі; вдосконалення амортизаційної та податкової політики; забезпечення

доступності банківських кредитних ресурсів для вугледобувних підприємств, регулювання ціноутворення на вугільну продукцію.

3. В результаті аналізу сучасного стану та основних проблем розвитку вугільної промисловості було запропоновано організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком вугільного підприємства, який передбачає фінансування, матеріальне та кадрове забезпечення у сфері виробництва, організацію праці, маркетингове обслуговування, тощо. На основі аналізу та узагальнення існуючих підходів наукових шкіл було визначено напрями вдосконалення організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком вугільного виробництва.

Література

- Ahmed, P. K. Culture and climate for innovation [Text] / P. K. Ahmed // European Journal of Innovation Management. — 1998. — Vol. 1, № 1. — P. 30–43. doi:10.1108/14601069810199131
- Van de Ven, A. H. Innovation and industry development: the case of cochlear implants [Text] / A. H. Van de Ven, R. Garud // Research on Technological Innovation, Management and Policy. — Greenwich, CT: JAI Press, Inc., 1993. — Vol. V. — P. 1–46.
- Poole, M. S. Theories of Organizational Change and Innovation Processes [Text] / M. S. Poole, A. H. Van de Ven // Handbook of Organizational Change. — New York: Oxford Univ. Press, 2004. — Chapter 13. — P. 374–398.
- Garud, R. Perspectives on innovation processes [Text] / R. Garud, P. Tuertscher, A. H. Van de Ven // Academy of Management Annals. — 2013. — Vol. 7, № 1. — P. 773–817.
- Magda, R. Innovative planning and design for the needs of mining production management [Text] / R. Magda, T. Woźny, S. Głodzik, J. Jasiewicz // Mining Review. — 2010. — № 9. — P. 34–37.
- Turek, M. Innovativeness determinants in mining enterprises [Text] / M. Turek, Z. Ganszczyk, I. Jonek-Kowalska // Scientific textbooks of Silesian University of Technology. Series: Management. — Gliwice, 2011. — Vol. 55. — P. 159–172.
- Амоша, А. И. Вопросы государственного регулирования инновационных процессов в промышленности [Текст] / А. И. Амоша, А. И. Кабанов, В. Е. Нейенбург и др. // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Сер.: Економічна. — 2005. — Вип. 100, № 2. — С. 4–12.
- Амоша, А. Актуальные проблемы развития угольной промышленности Украины [Текст] / А. Амоша, В. Логвиненко // Экономика Украины. — 2006. — № 12. — С. 4–10.
- Драчук, Ю. З. Основные аспекты организационно-экономического механизма инновационного развития угольной отрасли [Текст] / Ю. З. Драчук, Л. Н. Рассуждай // Культура народов Причерноморья. — 2007. — № 102. — С. 126–129.
- Нейенбург, В. Е. Об инновационной модели структурной перестройки угольной промышленности Украины [Текст] / В. Е. Нейенбург, Ю. З. Драчук // Уголь Украины. — 2004. — № 12. — С. 20–23.
- Jonek-Kowalska, I. The sources of risk in the process of implementing technological innovations [Text] / I. Jonek-Kowalska // MMK 2011 — Mezinárodní Masarykova Konference Pro Doktorandy A Mladé Vědecké Pracovníky. — Hradec Králové, Česká republika, 2011. — Vol. 2. — P. 280–290.

РАЗРАБОТКА МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены теоретические и методические подходы к управлению инновационным развитием угольных предприятий Украины, проанализированы общие подходы к определению «инновационное развитие предприятия», на основании чего предложено определение инновационного развития угледобывающего предприятия с учетом его специфики. Проведен анализ проблем управления инновационным развитием государственных предприятий угольной промышленности, на основании которого был предложен организационно-экономический механизм управления инновационным развитием угольной промышленности Украины.

Ключевые слова: инновационное развитие, механизмы развития, организационно-экономический механизм, угольная промышленность.

Лизунова Елена Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра менеджмента, Красноармейский индустриальный институт ДВНЗ «Донецкий национальный технический университет», Красноармейск, Украина, e-mail: helena_kii@mail.ru.

Лизунова Елена Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра менеджмента, Красноармейский индустриальный институт ГВУЗ «Донецкий национальный технический университет», Красноармейск, Украина.

Lyuzunova Olena, Krasnoarmiysk Industrial Institute of State Higher Education Establishment «Donetsk National Technical University», Krasnoarmiysk, Ukraine, e-mail: helena_kii@mail.ru

УДК [338:334.735]:005.336.1

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.52141

Мілька А. І.

СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

У статті запропоновано стратегічний підхід до розробки заходів з підвищення ефективності соціально-економічної діяльності організацій та підприємств споживчої кооперації на основі адаптованої збалансованої системи показників. За результатами дослідження запропоновано для організацій та підприємств споживчої кооперації поетапне застосування збалансованої системи показників.

Ключові слова: збалансована система показників, споживча кооперація, причинно-наслідкові зв'язки, стратегічна карта, матриця.

1. Вступ

Нині успіх будь-якого підприємства, у тому числі і тих, що належать до системи споживчої кооперації,

залежить не тільки від матеріальних та фінансових ресурсів та їх ефективного використання, адже, як доводить практика функціонування сучасних підприємств, в умовах надшвидкого розвитку технологій, динамічних